

ІНСТРУКЦІЯ
вступного інструктажу
з питань цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях
у Маріупольському державному університеті

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до положень «Кодексу цивільного захисту України» і діє в структурних підрозділах університету.

1.2. Вступний інструктаж з питань цивільного захисту проводиться з усіма працівниками, які щойно прийняті на роботу (постійну або тимчасову), а також з особами, які прибули в навчальний заклад у відрядження, на роботу, навчання, виробничу практику і мають брати безпосередню участь у навчальному та виробничому процесах.

1.3. Вступний інструктаж з питань цивільного захисту спрямований на ознайомлення співробітників та студентів з:

- а. організацією оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації;
- б. організацією оповіщення студентів та співробітників в університеті;
- в. порядком дій при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації;
- г. порядком укриття співробітників та студентів у разі загрози або виникненні надзвичайної ситуації.
- д. порядком дій при наданні долікарської допомоги потерпілим.

1.4. Результати вступного інструктажу реєструються у «Журналі вступного інструктажу з питань цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях» під особистий підпис особи, яка пройшла інструктаж. Результат інструктажу також відображається у заяві особи, яка влаштовується на роботу.

1.5. Вступний інструктаж зі студентами першого курсу проводять куратори навчальних груп. Результати інструктажу реєструються у «Журналі вступного інструктажу з питань цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях».

2. Терміни та визначення:

2.1. **Цивільний захист** (надалі ЦЗ) - функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

2.2. **Надзвичайна ситуація** (надалі НС) - порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом чи іншою небезпечною подією, яка призвела (може призвести) до загибелі людей або значних матеріальних втрат.

2.3. **Система оповіщення** - це комплекс організаційно-технічних

заходів, апаратури, засобів та каналів зв'язку, призначених для своєчасного доведення сигналів та інформації про загрозу або виникнення НС до центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій та населення.

2.4. **Евакуація** - процес виведення населення і життєважливих ресурсів першої необхідності з території, на якій можливе виникнення або виникла НС.

2.5. **Долікарська допомога** - це комплекс термінових дій, спрямованих на збереження здоров'я і життя потерпілого, яка надається зразу ж на місці надзвичайної події та в період транспортування до медичного закладу.

2.6. **Укриття населення в захисних спорудах** - це комплекс заходів із завчасного будівництва захисних споруд, а також пристосування наявних приміщень, які відповідають певним вимогам та підтримуються у готовності до їх використання.

Найпростіші укриття - це цокольні або підвальні приміщення, які знижують комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків НС, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Під укриття в університеті передбачено використовувати напівпідвальні приміщення навчальних корпусів та гуртожитків.

Конституцією України визнано, що найвищою соціальною цінністю є безпека людини її життя і здоров'я. Кожен громадянин України має конституційне право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Дані конституційні права і свободи людини та суспільства в цілому є об'єктами національної безпеки держави.

3. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту

Згідно статті 21 «Кодексу цивільного захисту України»

3.1. Громадяни України мають право на:

- а. отримання інформації про НС або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі і в доступній для осіб з вадами зору та слуху, формі;
- б. забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання;
- в. звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від НС;
- г. участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків НС у складі добровільних формувань ЦЗ;
- д. отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків НС, у разі залучення до таких робіт, згідно з трудовими договорами;
- е. соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства, шкоди заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну в наслідок НС або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;
- ж. медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних і психологічних травм.

3.

3.2. Громадяни України зобов'язані:

- а. дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у НС;
- б. дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої та технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до НС;
- в. вивчати способи захисту від НС та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту;
- г. повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення НС;
- д. у разі виникнення НС, до прибуття аварійно - рятувальних підрозділів, вживати заходів для рятування населення і майна;
- е. дотримуватися протиепідемічного, протиепізоотичного та проти-епіфітотичного режимів, режимів радіаційного захисту;
- ж. виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на правах приватної власності, первинними засобами пожежогасіння, навчати дітей обережному поводженню з вогнем.

4. Порядок оповіщення населення про загрозу або виникнення НС

НС виникають з багатьох причин - це природні катаклізми, техногенні катастрофи та аварії, соціально- політичні конфлікти.

Останнім часом в Україні виникають НС, причиною яких є бойові дії, терористичні акти та диверсії.

4.1. При загрозі або виникненні НС будь - якого походження державні органи виконавчої влади зобов'язані проінформувати населення через систему оповіщення.

4.2. Головним способом оповіщення про небезпеку та порядок дій населення є передача повідомлень через мережі місцевого радіомовлення та телебачення.

Перед передачею повідомлення включається протяжне звучання сирен.

Звучання сирени можливе у двох випадках:

- а. при періодичній технічній перевірці системи оповіщення;
- б. при загрозі або виникненні НС.

Про проведення технічної перевірки системи оповіщення (включення сирен) завчасно проводиться інформування населення через засоби масової інформації.

Після звучання сирен, через мережі місцевого радіомовлення та телебачення, передається сигнал ЦЗ «УВАГА ВСІМ! УВАГА ВСІМ! УВАГА ВСІМ!», а далі повідомлення про проведення технічної перевірки системи оповіщення або інформацію про загрозу або виникнення НС та порядок дій населення.

Почувши звучання сирени необхідно:

- а. включити радіоприймач або телевізор на місцевий канал;

- б. уважно прослухати повідомлення, яке починається сигналом ЦЗ: «УВАГА ВСІМ! УВАГА ВСІМ! УВАГА ВСІМ!» та діяти згідно з отриманим повідомленням.

4.3. В межах університету оповіщення здійснюється комплексним гучномовним адресним зв'язком, встановленим у головному корпусі. Оповіщення може проводитися в голосовому та дзвінковому режимах; дзвінковою сигналізацією в гуртожитках.

5. Порядок дій при загрозі або виникненні можливих НС

Враховуючи мережу шляхів залізниці, якими перевозяться сильнодіючі отруйні речовини, територія університету може потрапити у зону хімічного ураження. Час підходу хмари з парами сильнодіючих отруйних речовин недостатній для проведення евакуації.

5.1. При отриманні повідомлення про загрозу хімічного ураження необхідно повідомити всіх про небезпеку укритися в приміщенні та провести максимальну його герметизацію: закрити вікна, двері, вентиляційні канали, щілини заклеїти підручними матеріалами, наприклад клейкою стрічкою.

5.2. При отриманні повідомлення про пожежу або замінування необхідно повідомити всіх про небезпеку, терміново вимкнути електропостачання та покинути приміщення.

Кожен хто виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо) зобов'язаний:

- а. негайно повідомити про це службу порятунку - тел. 101 або 112;
- б. вимкнути електропостачання, вентиляцію в приміщеннях та вжити інші заходи, що перешкоджають поширенню вогню та диму;
- в. вжити заходів щодо гасіння пожежі первинними засобами пожежогасіння, не наражаючи себе на небезпеку;
- г. якщо у кімнаті є вода - змочити нею все приміщення та його предмети, це дозволить на деякий час зменшити дію диму та полум'я;

5.3. При отриманні сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» необхідно терміново повідомити всіх про небезпеку, вимкнути електрику, закрити вікна, двері приміщення та прямувати в укриття.

У якому навчальному корпусі або гуртожитку застав вас сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА», в тих напівпідвальних приміщеннях і потрібно укриватися!

6. Вимоги цивільного захисту

6.1. Кожен працівник та студент зобов'язаний знати порядок дій при виникненні можливих НС, вжити всіх залежних від нього заходів для рятування людей, гасіння пожежі, проведенні евакуації у разі її потреби.

6.2. У кабінетах столи, стільці, обладнання необхідно розташовувати так, щоб не перешкоджати виходу із приміщень.

6.3. У аудиторіях, лабораторіях, кабінетах, майстернях слід суворо дотримуватись протипожежного режиму.

6.4. Використовувати електроплитки, електрочайники, праски тільки в

обладнаних для цього приміщеннях.

6.5. Користуватися електричними нагрівачами у приміщеннях заборонено.

6.6. Куріння на території університету заборонено.

7. Порядок дій при наданні долікарської допомоги потерпілим

7.1. Викличте швидку допомогу за телефоном 103.

7.2. Огляньте місця пригоди, перевірте чи не загрожує небезпека вам та оточуючим. Уникайте непотрібного ризику.

7.3. Усуньте вплив на організм потерпілого факторів, що загрожують його здоров'ю та життю тим самим ви зможете безпечно для себе надати потерпілому допомогу.

7.4. Проведіть огляд потерпілого та надайте йому долікарську допомогу.

Метою огляду є виявлення станів, які загрожують життю потерпілого, з подальшим проведенням невідкладних втручань для відновлення життєво важливих функцій організму.

7.5. Не залишайте постраждалого та контролюйте стан його життєвих функцій до прибуття швидкої допомоги.